

SÚRAO

SPRÁVA ÚLOŽIŠT
RADIOAKTIVNÍCH
ODPADŮ

Koncepce zákona k posílení postavení obcí při přípravě a povolování HÚ v ČR

RNDr. Jiří Slovák
ředitel SÚRAO

Hledáme dialog, Lubenec, 7.11.2015

Postup přípravy hlubinného úložiště (HÚ) vyhořelého jaderného paliva (VJP) a radioaktivních odpadů (RAO) je jednou z klíčových oblastí nakládání s RAO a VJP

Harmonogram v trvání několika desítek let

- 1992 -1999 - Screening území ČR, 1999 – **27 oblastí**,
- 2001 - 2002 – Zhodnocení screeningu, **návrh 8 lokalit**
- 2003 – 2005 – GeoBariéra – geologický **výzkum na 6-ti lokalitách**
- 2009 – 2011 – **Dodatečná** lokalita **Kraví hora**, posouzení vojenských újezdů
- 2013 – Podány **žádosti** o stanovení průzkumných území **na 7-mi lokalitách**
- 2015 – PÚ nabyla právní moci
- 2015 – 2016 – I. etapa průzkumů – povrchové metody – **7 lokalit**
- 2017 – 2020 - II. etapa průzkumů – předběžná charakterizace – **4 lokality**
- **2020** - **Výběr dvou kandidátních lokalit**
- 2020 – 2025 - III. etapa průzkumů – detailní charakterizace kandidátních lokalit – **2 lokality**
- **2025** – **Výběr finální lokality**
- **2065** - **Zahájení provozu HÚ**

Příprava hlubinného úložiště v ČR - strategie výběru lokality

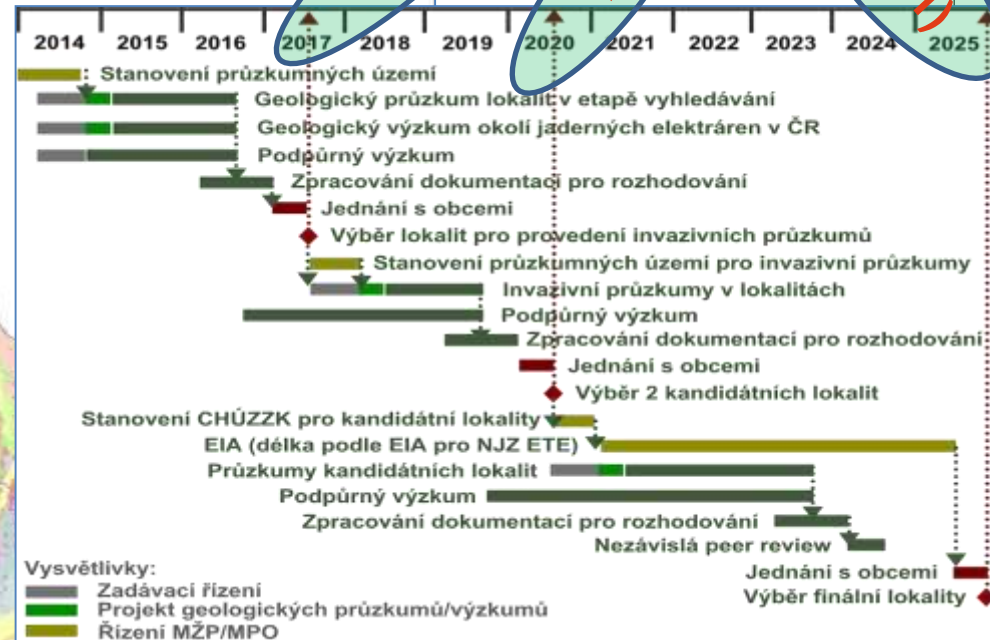

SÚRAO

SPRÁVA ÚLOŽIŠTĚ
RADIAKIVNÍCH
ODPADŮ

7 (+2) → 4 → 2 → 1

(2015 – 2017) Povrchový průzkum
na 7 lokalitách

(2015 – 2017) Geologický výzkum v okolí JE:
Cíl - nalezení dalších potenciálně vhodných lokalit pro HÚ

Postup výběru lokality HÚ

Standardní správní procesy v harmonogramu výběru finální lokality HÚ

Proces	Kdy	Postavení obcí	Postavení veřejnosti
Stanovení průzkumného území	2013, 2017, 2021	Účastník řízení	Účastník řízení
Povolení hornické činnosti - vrty	2018, 2021	Vyřešení střetu zájmů	Pouze majitel pozemku, vyřešení střetu zájmů
Stanovení chráněného území pro HÚ	2021	Není účastník řízení Pouze stanovisko jako dotčeného orgánu	Bez účasti
SEA na koncepci	2015 - 2016	Účastník řízení, vyjadřuje se, podmínky	Účastník řízení, vyjádření, podmínky
EIA	2022 - 2025	Účastník řízení, vyjadřuje se, podmínky	Účastník řízení, vyjádření, podmínky
Povolení hornické činnosti – podzemní laboratoř	2026	Vyřešení střetu zájmů	Pouze majitel pozemku, vyřešení střetu zájmů
Umístění jaderného zařízení HÚ	2030	Není účastník řízení, pouze žadatel = SÚRAO	Účastník řízení pouze žadatel

Posílení postavení obcí

Důvody potřeby posílení role obcí – z pohledu dotčených obcí a veřejnosti

- Všechna správní řízení umožňují zákonným způsobem překonat případný nesouhlas obcí s postupem, respektive s výběrem lokality
- Dotčené obce a dotčená veřejnost se obávají, že bude rozhodováno proti jejich vůli, proti zájmům dotčených obcí
- Dotčené obce proto požadují posílení svých práv tak, aby bez jejich souhlasného stanoviska nebylo o lokalitě budoucího HÚ rozhodnuto

Posílení postavení obcí

Důvody potřeby posílení role obcí – z pohledu SÚRAO

- Výběr lokality pro hlubinné úložiště vyžaduje vynaložení značných prostředků z jaderného účtu (pouze průzkumy 350 – 450 mil. Kč). Je třeba obhájit účelnost vynaložených prostředků JÚ
- Nutnost udržet rámcově neměnná stanoviska dotčených obcí po dlouhou dobu – od průzkumů přes stanovení ChÚZZK, územní řízení, povolení stavby, povolení provozu.
- Konsenzuální rozhodování v jednotlivých správních řízeních musí být podloženo včasným a odpovídajícím zapojením příslušných orgánů státní správy (zejména - SÚJB, MPO, ČBÚ).
- Nejsilnější postavení obcí v procesech výběru lokality pro HÚ je v řízení k povolení hornické činnosti ve smyslu zákona č. 61/1988 Sb. Žadatel (SÚRAO) je povinen předložit doklady o vyřešení střetu zájmů

Návrh, jak posílit postavení dotčených obcí v povolovacích procesech umístění hlubinného úložiště

Zachování status quo

- Může mít za následek, že účastníci správních řízení, budou využívat své procesní prostředky za účelem **blokace**, resp. **prodlužování povolovacích správních řízení**.
- **Strategie vztahu státu a dotčených obcí nemůže být založena na konfrontaci, ale na vyváženosti pozice státu a dotčených obcí**

Posílení postavení obcí

Návrh, jak posílit postavení dotčených obcí v povolovacích procesech umístění hlubinného úložiště

Posílení postavení obcí

Přiznání specifického procesního prostředku dotčené obci.

Je možné volit mezi:

- a) stanoviskem, které nebude možné překonat rozhodnutím orgánu státní správy (což by mělo za následek blokaci záměru) a nebo
- b) stanoviskem, které by bylo možné překonat, ale jenom ve specifických případech (tj. **švédský model**, kdy vláda může zvrátit veto obce za předpokladu, že investor prokáže, že neexistuje jiná z variant řešení)

Posílení postavení obcí

Návrh, jak posílit postavení dotčených obcí v povolovacích procesech umístění hlubinného úložiště v české legislativě

Ve formě změny stávajících právních předpisů (atomového zákona, horního zákona, stavebního zákona)

Výhodou tohoto postupu by bylo zachování stávajícího formálního rámce legislativy. Nevýhodou je, že procesy „velkých“ novelizací - v současnosti probíhají

Tato opce předpokládá:

- **Novelizaci atomového zákona** (rozšíření pravomoci Státního úřadu pro jadernou bezpečnost o vydání závazného stanoviska, anebo povolení ke stanovení chráněného území pro zvláštní zásah do zemské kůry).
- **Novelizaci horního zákona** (zvláštní ustanovení, týkající se řízení o stanovení chráněného území pro zvláštní zásah do zemské kůry).

Posílení postavení obcí

Návrh, jak posílit postavení dotčených obcí v povolovacích procesech umístění hlubinného úložiště

Ve formě zvláštního zákona o umístění a zřízení hlubinného úložiště

Důvody a koncepce zákona, jeho postavení v právním řádu

- HÚ je strategickou a z hlediska České republiky zcela klíčovou stavbou.
- Délka trvání povolovacích procesů za účelem zřízení HÚ je nesrovnatelná s délkou trvání konvenčních správních řízení.
- Je třeba zajistit konsensus s dotčenou obcí/dotčenými obcemi/ s cílem plynulého a bezproblémového průběhu povolovacích řízení a včasného povolení a zřízení HÚ.

? Může Senát rozhodovat v takovéto věci?

Stěžejní zásady rozhodování Senátu ve věci

- Rozhodování Senátu je možné pokládat za dostatečnou garanci zohlednění zájmů zainteresovaných regionů.
- Senát bude rozhodovat usnesením podle § 70 zákona č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu na své veřejné schůzi a po předchozím veřejném slyšení, pozitivní usnesení Senátu ve věci bude na základě zákona nahrazovat nesouhlasné stanovisko obce.
- **Senát bude moci pozitivně rozhodnout** (tj. i přes nesouhlas obcí) na základě usnesení Vlády ČR a za předpokladu, že není jiná alternativa, a že žádná jiná vhodná lokalita nevydala souhlasné stanovisko.
- **Senát, v případě negativního výsledku hlasování, může vrátit schvalování finální lokality k zpracování nového návrhu** a požadovat takový návrh, aby tento byl akceptován dotčenými obcemi, v tomto případě povolovací orgán žádost zamítne a řízení zastaví

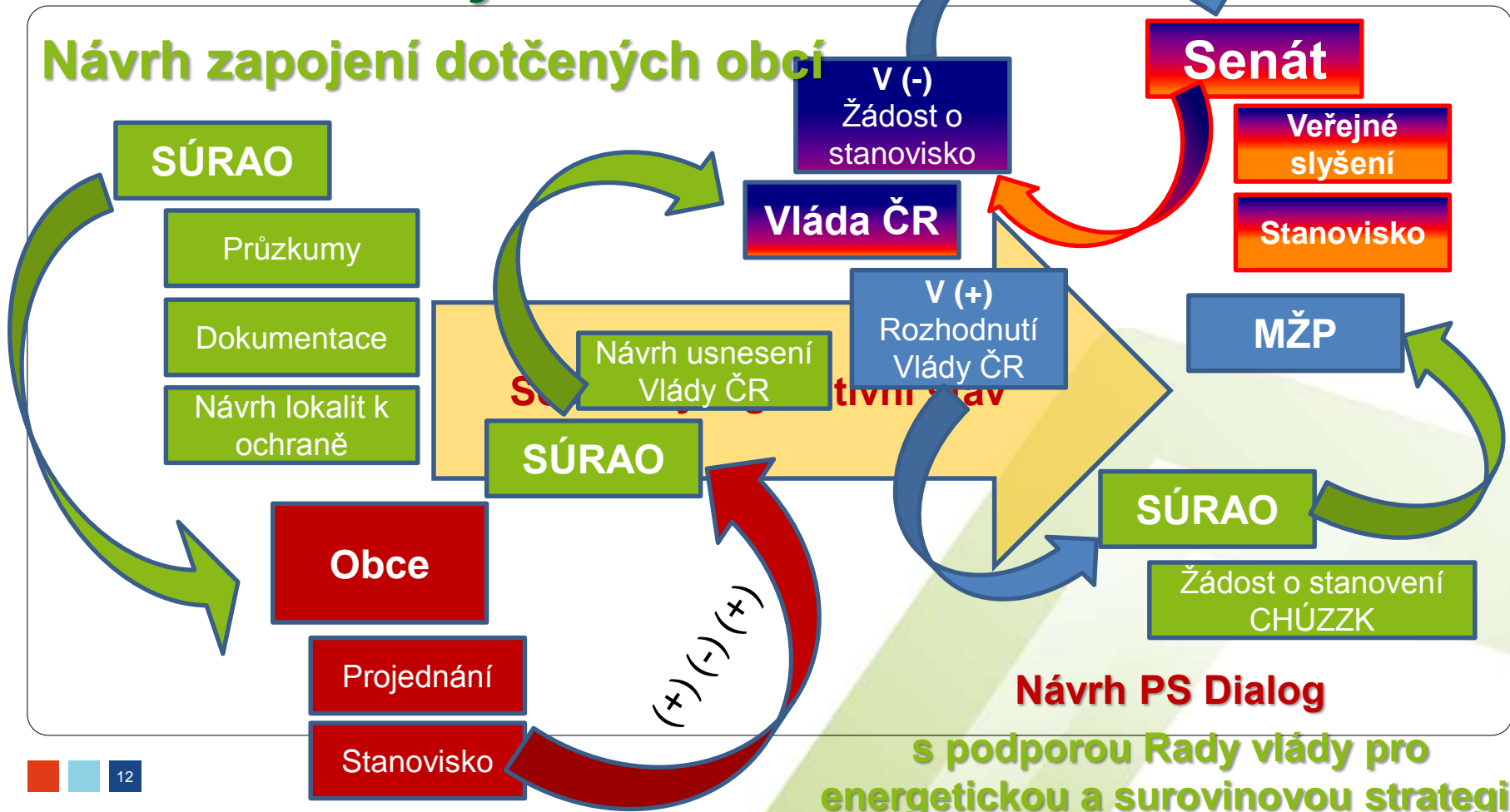
Rozhodování o výběru kandidátních a finální lokality

SÚRAO

SPRÁVA ÚLOŽIŠT
RADIAKTIVNÍCH
ODPADŮ

Návrh zapojení dotčených obcí

Zvláštní zákon o zapojení obcí do výběru lokality hlubinného úložiště

SÚRAO

SPRÁVA ÚLOŽIŠŤ
RADIOAKTIVNÍCH
ODPADŮ

Návrh věcného řešení kompenzací dotčeným obcím a mikroregionu

- **Roční příspěvky obcím na jejichž katastrálním území se nalézá chráněné území pro HÚ**
 - Princip paušálních plateb a
 - Princip platby za plochu chráněného území zasahující do katastrů obce
- **Podpora projektů rozvoje dotčeného mikroregionu**
 - Definice uchazeče o projektovou podporu - východiskem by byla zákonná definice mikroregionu
 - Vymezení účelu podpory – rozvoj zaměstnanosti, cestovního ruchu, vzdělávání, ochrana ŽP, ...
 - Podpora pro ty projekty, které svým dopadem přiléhají k dotčeným, obcím, dotčené lokalitě

Hlavní atributy navrhovaného řešení

- **Posílí postavení dotčených obcí už ve fázi stanovení chráněného ložiskového území, tj. v momentě prvního důvodu vybrat, a v době, kdy budou na výběr 2 lokality, a to tím, že rozhodnutí by mohlo být vydáno jenom za předpokladu vydání souhlasného stanoviska obce.**
- **Nesouhlas obce by byl překonatelný jenom usnesením Senátu Parlamentu České republiky, který by tak mohl učinit jenom na základě výzvy ze strany Vlády ČR a za striktně stanovených podmínek (tzv. švédský model).**
- **Tato konstrukce je zárukou obci, že její nesouhlas je překonatelný jenom za velice specifických okolností rozhodnutím nejvyššího orgánu výkonné moci,**
- **V praxi se ale jednání musí ubírat cestou pozitivního přístupu k dotčeným, k rozhodování vlády nad návrhem se souhlasem dotčených obcí**

Děkuji za pozornost

Jiří Slovák

www.surao.cz
slovak@surao.cz